

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van Buitenlandse
Zaken**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
BZ2629803

Bijlage(n)
1

Datum 13 juli 2026

Betreft Jaarbericht over de inbreng van de Nederlandse regering in zaken waarin
het Hof van Justitie van de Europese Unie in 2025 uitspraak heeft gedaan

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u het 'Jaarbericht 2025 Procesvertegenwoordiging Hof van Justitie van de EU'. In dit jaarbericht wordt verslag gedaan van de totstandkoming en het resultaat van de Nederlandse inbreng bij het EU-Hof in Luxemburg in zaken waarin het Hof in 2025 uitspraak heeft gedaan. Dit resultaat wordt weergegeven in een beschrijving van een aantal uitspraken die van invloed zijn op het Nederlandse beleid en regelgeving. Anders dan in voorgaande jaren is omwille van tijd- en kostenbesparing niet van iedere uitspraak een samenvatting opgenomen. De meerderheid van de uitspraken komt overeen met het ingebrachte Nederlandse standpunt.

Dit jaarbericht wordt ook gepubliceerd op de website van het Expertise Centrum Europees Recht van de afdeling Europees recht van het ministerie van Buitenlandse Zaken (<http://ecer.minbuza.nl/>).

Dit verslag omvat niet alle uitspraken van het Hof van Justitie uit 2025. Daarvoor, en voor een door het Hof van Justitie gemaakte selectie van belangrijke uitspraken uit 2025 verwijs ik naar de [website van het Hof](#).

De minister van Buitenlandse Zaken,

T.B.W. Berendsen

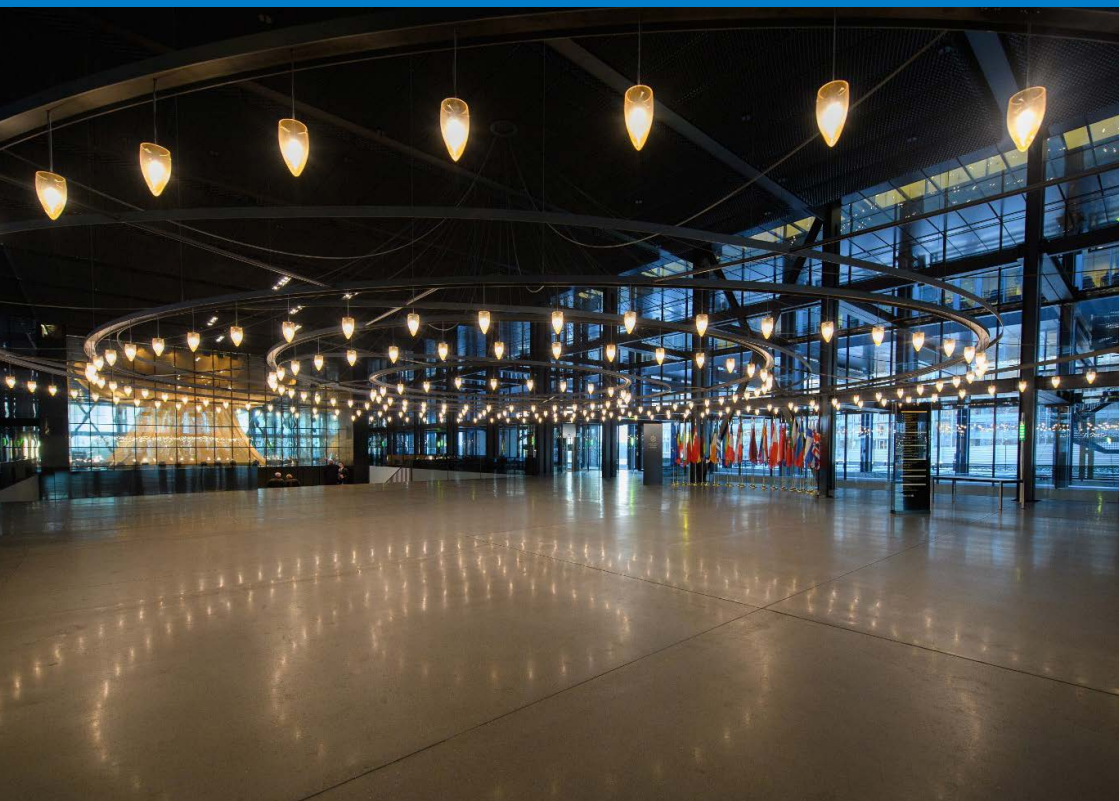

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Jaarbericht 2025

Procesvertegenwoordiging Hof van Justitie van de EU

aal recht | Handvest | Institutioneel recht | Intellectuele eigendom | Landbouw | Mededinging | Milieu | Telecom | Procesrecht | Vervoer | Sociaal recht

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 Het besluit tot deelname en de organisatie van de procesvoering bij de Europese Hoven	6
Hoofdstuk 2 De Nederlandse bijdrage in 2025 in cijfers	9
Hoofdstuk 3 Toelichting op enkele door de Europese Hoven in 2025 gedane uitspraken	11
Tot slot	16
Bijlage 1 In 2025 afgedane zaken met Nederlandse inbreng	18
Bijlage 2 Aanhangige zaken per 1 juni 2026 waarin de Nederlandse regering meedoet	24
Bijlage 3 Statistieken van de Nederlandse inbreng bij het Hof van Justitie en het Gerecht in 2025 en het aantal aanhangig gemaakte prejudiciële zaken	33

Voorwoord

Voor u ligt het jaarbericht over 2025 van de Nederlandse procesvertegenwoordiging bij het Hof van Justitie van de Europese Unie (het Hof), het Gerecht en het Hof voor de Europese Vrijhandelsassociatie (het EVA-Hof), die alle gevestigd zijn in Luxemburg. Met dit jaarbericht geven wij u inzicht in de werkzaamheden van de Nederlandse procesvertegenwoordiging en informeren wij u over de inbreng van de Nederlandse regering in zaken waarin deze hoven in 2025 uitspraak hebben gedaan.

Deze Europese hoven behandelen zaken die betrekking hebben op uiteenlopende onderwerpen waar wij in onze samenleving dagelijks mee te maken hebben. De rechtspraak van deze hoven is van invloed op de bescherming van de belangen van Unieburgers en kan grote invloed hebben op het Nederlandse recht en beleid. De Nederlandse regering neemt om die reden doorgaans deel aan prejudiciële zaken die door Nederlandse rechters aan de Europese hoven worden voorgelegd en waarbij een vraag over de uitleg of de geldigheid van het Unierecht wordt gesteld. De Nederlandse regering brengt ook geregeld haar visie naar voren in prejudiciële zaken die komen van rechters uit andere EU-lidstaten.

| 4 |

De opzet van het jaarbericht is veranderd en het wordt enkel nog in digitale vorm uitgegeven. Voorheen werden in het jaarbericht alle zaken kort samengevat waaraan de Nederlandse regering deelnam en waarin de hoven in het jaar van dat jaarbericht uitspraak deden. In het jaarbericht wordt nu – naast een toelichting op hoe de besluitvorming tot deelname aan zaken bij de Europese hoven plaatsvindt – een aantal uitspraken er uitgelicht. Dat zijn uitspraken die op het Nederlandse beleid en regelgeving van invloed zijn en als belangwekkend worden aangemerkt en/of bijzondere media-aandacht hebben gekregen. Daarnaast vindt u in bijlage 1 een overzicht van alle zaken waarin de Europese hoven in 2025 uitspraak hebben gedaan en waarbij de Nederlandse regering een inbreng heeft gehad. Aan de hand van stoplichtkleuren wordt aangegeven in hoeverre de uitspraak overeenstemt met de Nederlandse inbreng (groen = gevolgd, oranje = deels gevolgd, rood = niet gevolgd). U kunt in dit overzicht nalezen dat het oordeel van de Europese hoven in meerderheid overeenkomt met het door de Nederlandse regering ingebrachte standpunt.

De wijziging van de opzet van het jaarbericht heeft te maken met de Rijksbrede taakstelling en de daaruit voortvloeiende opdracht om rapportages efficiënter in te richten. Daarbij speelt mee dat een inhoudelijke toelichting op (veel) uitspraken van het Hof en Gerecht ook toegankelijk is op de website van het Hof.¹ Ook is de Nederlandse schriftelijke inbreng in veel hofzaken raadpleegbaar, aangezien deze sinds 2025 na de uitspraak openbaar wordt gemaakt via de website van het Hof.

Wij hopen dat dit jaarbericht de Nederlandse inbreng in hofzaken inzichtelijk maakt. Mocht u naar aanleiding van dit jaarbericht vragen en/of suggesties hebben dan stellen wij dit zeer op prijs. U kunt uw vragen sturen naar DJZ-ER@minbuza.nl. Ook wijzen wij u graag op de website van het Expertise Centrum Europees Recht van de afdeling Europees recht van het ministerie van Buitenlandse Zaken voor meer informatie over Unierechtelijke vraagstukken (www.minbuza.nl/ecer).

Den Haag, 15 juni 2026

151

Namens de gemachtigden bij het Hof van Justitie en het EVA-Hof,

Jurian Langer,

hoofd van de afdeling Europees recht, ministerie van Buitenlandse Zaken

Charlotte Schillemans, *hoofd hofcluster*

Chaimaa Ben-Lahcen

Emma Besselink

Marianne Gijzen

Annemarie Hanje

Pauline Huurnink

Siemen van Ditmarsch, *secretaris ICER-H*

Veerle van Casand, *griffier*

Chinué Brownbill, *paralegal*

¹ Zie Hof van Justitie van de Europese Unie - curia.

Ook het EVA-Hof maakt de schriftelijke inbreng van partijen openbaar via [EFTA Court](#).

Hoofdstuk 1

Het besluit tot deelname en de
organisatie van de procesvoering
bij de Europese Hoven

Lidstaten hebben de mogelijkheid deel te nemen aan (vrijwel) alle zaken die spelen voor de Europese hoven. In Den Haag bestaat sinds lange tijd een gedegen beoordelingsmechanisme om te beslissen aan welke zaak de Nederlandse regering wil deelnemen. Die beslissingen over deelname worden genomen in de Interdepartementale Commissie Europees Recht – Hofzaken (ICER-H). De ICER-H is een vaste interdepartementale werkgroep waarin alle departementen zijn vertegenwoordigd. De ICER-H vergadert elke twee weken en wordt voorgezeten door het hoofd van de afdeling Europees recht van de Directie Juridische Zaken (DJZ/ER) van het ministerie van Buitenlandse zaken of het hoofd van het hofcluster van DJZ/ER. Tijdens deze vergaderingen worden de bij de Europese hoven aanhangige zaken beoordeeld op hun relevantie en mogelijke gevolgen voor Nederland. Als een departement te kennen geeft te willen deelnemen aan een hofzaak is het uitgangspunt dat daaraan wordt deelgenomen.

Er zijn twee type zaken waaraan kan worden deelgenomen; de prejudiciële zaken en de rechtstreekse zaken. In prejudiciële zaken wordt door een rechter uit een lidstaat verzocht om uitleg van het Unierecht en bestaat voor iedere lidstaat en de instellingen van de EU de mogelijkheid om schriftelijke opmerkingen in te dienen en/of aan de (eventuele) zitting deel te nemen. In de rechtstreekse zaken kan Nederland verschillende rollen hebben; als verzoeker om bijvoorbeeld de nietigverklaring van een Commissiebesluit te bewerkstelligen; als verweerder in inbreukprocedures van de Commissie tegen Nederland; Nederland kan zich ook als interveniënt voegen in een zaak tussen derde partijen (particulieren, lidstaten, instellingen). Een interventie vindt altijd plaats ter ondersteuning van één van de hoofdpartijen en de mogelijkheid om eigen punten op te werpen is daarbij beperkt.

Reden voor Nederlandse inbreng in een hofzaak is bijvoorbeeld dat de uitspraak gevolgen kan hebben voor de Nederlandse regelgeving, het Nederlandse beleid of dat er mogelijk financiële consequenties zijn. Ook streeft de Nederlandse regering ernaar via deelname (schriftelijk en/of mondeling) in een zaak de rechtsontwikkelingen in het Unierecht te beïnvloeden in een richting die zij wenselijk acht.

De procesvoering namens de Nederlandse regering bij de Europese hoven wordt uitgevoerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken. Eind 2025 waren 7 juristen van DJZ/ER gemachtigd om in Luxemburg op te treden namens de Nederlandse regering. In 2024 waren 8 gemachtigden actief, maar in het kader van de taakstelling is dit aantal teruggebracht tot 7. De gemachtigden, ook wel ‘agenten’ genoemd, maken deel uit van het hofcluster van DJZ/ER. Het hoofd van de afdeling Europees recht is samen met het hoofd van het hofcluster verantwoordelijk voor de coördinatie van de procesvoering. Samen met de andere agenten treden zij regelmatig op namens de Nederlandse regering in zaken bij de Europese hoven en zorgen zij voor de voorbereiding en formulering van het standpunt van de Nederlandse regering, zowel schriftelijk als ter zitting. De agenten werken in een zaak samen met experts van het (de) beleidsverantwoordelijke departement(en). De griffier en paralegal van het hofcluster zijn belast met de registratie van de zaken, de stroom van processtukken van en naar de hoven, en de distributie van deze stukken naar de departementen.

Hoofdstuk 2

De Nederlandse bijdrage in 2025 in cijfers

De Nederlandse regering heeft een bijdrage geleverd in 57 zaken die de Europese hoven in 2025 hebben afgedaan. Dat betrof 56 zaken bij het Hof en het Gerecht en 1 zaak bij het EVA-Hof.

Van de 56 zaken bij het Hof en het Gerecht ging het om 40 prejudiciële zaken, waarin nationale rechters vragen hebben gesteld over de uitleg of geldigheid van het Unierecht. Van deze zaken kwamen er 10 voort uit vragen van Nederlandse rechters. Het Hof heeft 1 uitspraak gedaan in een tegen Nederland gestarte inbreukzaak, 1 uitspraak in een hoger beroep dat Nederland had ingesteld tegen het arrest van het Gerecht in zaak T-167/21 en 3 uitspraken in een hoger beroep waarbij Nederland als verweerder/ interveniënt was betrokken. Verder heeft de Nederlandse regering in 11 rechtstreekse zaken geïntervenieerd aan de zijde van één van de hoofdpartijen bij het geschil. In 2025 was er 1 uitspraak van het EVA-Hof in een zaak waaraan de Nederlandse regering heeft deelgenomen. Het oordeel van de Europese hoven van de voor dit jaarbericht relevante zaken komt in meerderheid overeen met het door de Nederlandse regering ingebrachte standpunt.

| 10 |

Het Hof en het Gerecht hebben in 2025 samen 1898 zaken afgedaan, waarvan 774 zaken door het Hof en 1124 door het Gerecht. Het Hof deed uitspraak in 561 prejudiciële zaken. Het Gerecht deed 16 prejudiciële uitspraken in 2025, nadat het vanaf september 2024 ook prejudiciële zaken behandelt op het gebied van btw, douane, accijnzen, de tariefindeling van goederen, handel in broeikasgasemissierechten en compensatie aan vliegtuigpassagiers.

In 2025 zijn er bij het Hof en het Gerecht in totaal 1878 nieuwe zaken aanhangig gemaakt, waarvan 35 naar aanleiding van prejudiciële vragen door Nederlandse rechters. Over die zaken zal worden gerapporteerd in het jaar dat het Hof of Gerecht daarin uitspraak doet.

Hoofdstuk 3

Toelichting op enkele door
de Europese Hoven in 2025
gedane uitspraken

In dit hoofdstuk worden enkele zaken die voor Nederland van bijzonder belang waren inhoudelijk toegelicht.

Een eerste uitspraak die moet worden genoemd is die van 22 mei 2025, waarin het Hof Nederland voor het eerst heeft veroordeeld tot betaling van een boete wegens het niet tijdig implementeren van een richtlijn (zaak **C-213/23 Commissie/Nederland**). Dit ging om richtlijn 2019/1024 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie, die had moeten zijn omgezet in nationaal recht per 17 juli 2021. De Europese Commissie startte om die reden in 2023 een inbreukzaak tegen Nederland. Zij verzocht het Hof om Nederland te veroordelen tot betaling van een boete van EUR 14.859.100 en, als de niet-omzetting zou voortduren, tot betaling van een dwangsom totdat aan de omzettingsverplichting zou zijn voldaan. Het Hof stelde vast dat Nederland te laat was met de implementatie en legde, rekening houdend met enkele verzachtende omstandigheden, een boete op van EUR 10.000.000,-. Een dwangsom werd niet opgelegd, omdat de richtlijn alsnog was geïmplementeerd in juni 2024, voor het verschijnen van het arrest van het Hof.

| 12 |

Verder heeft het Hof het afgelopen jaar uitspraak gedaan in verschillende asiel- en migratiezaken waaraan de Nederlandse regering heeft deelgenomen, ook naar aanleiding van prejudiciële vragen van Nederlandse rechters. In de Nederlandse zaak **C-158/23 Keren** stelde de Raad van State het Hof vragen over de Nederlandse inburgeringseisen voor asielstatushouders onder de Wet inburgering 2013. Op basis van deze eisen zijn statushouders verplicht om binnen een bepaalde termijn het inburgeringsexamen te halen en zelf de kosten voor het volgen van de inburgeringscursussen en het afleggen van de examens te betalen. Als niet op tijd aan de inburgeringsplicht werd voldaan, moest in beginsel de daarvoor bij de overheid afgesloten lening geheel worden terugbetaald. Daarbij kon ook een boete worden opgelegd. Het Hof kwam tot het oordeel dat het voor de integratie van personen die internationale bescherming genieten belangrijk is om kennis te verwerven van met name de taal. Het Hof benadrukt ook dat deze personen onder bepaalde voorwaarden kunnen worden verplicht om deel te nemen aan integratieprogramma's en te slagen voor de daaraan verbonden examens. Er kan echter alleen in uitzonderlijke gevallen een boete worden opgelegd voor het niet slagen, zoals bij een aanhoudend gebrek aan bereidheid tot integratie. Ook is het in strijd met de kwalificatierichtlijn dat personen

die internationale bescherming genieten in beginsel alle kosten van de inburgeringscursussen en examens moeten dragen.

In zaak **C-662/23 Zimir** wilde de Raad van State van het Hof weten in welke gevallen de minister van Asiel en Migratie op basis van de procedurerichtlijn de standaardbeslistermijn voor asielverzoeken van zes maanden mag verlengen met maximaal negen maanden. Nederland had de beslistermijn verlengd, omdat het hoge aantal verzoeken niet op zorgvuldige wijze binnen die termijn kon worden afgehandeld. Het Hof oordeelde dat de beslistermijn alleen mag worden verlengd als het aantal asielverzoeken in een kort tijdsbestek aanzienlijk toeneemt ten opzichte van het gebruikelijke en voorzienbare patroon in een lidstaat. Verlenging is niet mogelijk als sprake is van een geleidelijke toename van het aantal asielverzoeken over een lange periode, aldus het Hof. Personeelsgebrek of bestaande achterstand in de behandeling van dossiers zijn volgens het Hof evenmin een rechtvaardiging voor een verlenging van de termijn.

| 13 |

In de gevoegde zaken **C-758/24 en C-759/24 Alace**, over de tussen Italië en Albanië gesloten migratiedeal stelden Italiaanse rechters vragen aan het Hof over het begrip “veilig land van herkomst”. Verzoekers om internationale bescherming die in de extraterritoriale wateren worden opgepikt door Italië worden overgebracht naar een detentiecentrum in Albanië, waar een versnelde grensprocedure van toepassing is op verzoekers uit een veilig land van herkomst. Het Hof kwam tot het oordeel dat het Unierecht zich niet verzet tegen de aanwijzing door een lidstaat van een derde land als veilig land van herkomst. Belangrijke voorwaarde voor het Hof is hierbij dat die aanwijzing doeltreffend kan worden getoetst door een rechter. De bronnen waarop die aanwijzing berust moeten daarbij voldoende toegankelijk zijn voor de verzoeker en de rechter, aldus het Hof. Ook mag een lidstaat een land niet als veilig land van herkomst aanmerken als dat land niet aan zijn gehele bevolking voldoende bescherming biedt.

Een spoedprocedure na prejudiciële vragen van de Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Roermond (zaak **C-313/25 PPU Adrar**) ging over de toets die een nationale rechter moet verrichten bij de beoordeling of een derdelander, die illegaal verblijft en tegen wie een terugkeerbesluit is genomen, rechtmatig in bewaring is gesteld. Het Hof oordeelde dat de rechter bij die toets verplicht is om – zo nodig ambtshalve – na te gaan of

het beginsel van non-refoulement, het belang van het kind en het familie- en gezinsleven zich verzetten tegen zijn verwijdering.

In 2025 heeft het Hof ook verschillende uitspraken gedaan over de Rule of Law, het erkennen van genderidentiteit en huwelijken van personen van hetzelfde geslacht, en over de voorrang van het Unierecht. Dit zijn thema's binnen de EU waarvoor Nederland zich de afgelopen jaren, ook in deze hofzaken, heeft ingezet. De gevoegde zaken **C-647/21 en C-648/21 D.K. (Dessaisissement d'un juge)** hadden betrekking op een Poolse regeling op grond waarvan een rechter van een aan hem toegewezen zaak kon worden afgehaald, zonder dat daartegen een beroeps- of herzieningsprocedure openstond. Het Hof oordeelt dat een besluit tot onvrijwillige overplaatsing onder die nationale regeling in strijd is met het Unierecht, omdat objectieve criteria ontbreken en het besluit niet hoeft te worden gemotiveerd.

Zaak **C-247/23 Deldits** ging over het ontbreken van een adequate procedure voor het wettelijk erkennen van genderidentiteit in Hongarije, wat in strijd is met de vaste rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens over de rechten van transgenders. Het Hof oordeelt dat een persoon een wijziging van een geslachtsaanduiding in een overheidsregister kan afdwingen door een beroep te doen op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze verordening bevat namelijk een recht op rectificatie van onjuiste persoonsgegevens (artikel 16 AVG).

| 14 |

Zaak **C-713/23 Wojewoda Mazowiecki** had betrekking op de weigering door Polen om een in Duitsland tussen twee mannen met Duitse en Poolse nationaliteit gesloten huwelijk te erkennen en in te schrijven in de burgerlijke stand. Het Hof oordeelt dat die weigering in strijd is met het Unierecht. Niet alleen het recht van vrij verkeer en verblijf wordt hiermee geschonden, maar ook het grondrecht op eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven. In lijn met eerdere rechtspraak merkt het Hof op dat een verplichting tot erkenning niet indruist tegen de nationale identiteit en ook geen bedreiging voor de openbare orde vormt, omdat de lidstaat niet wordt verplicht om het huwelijk tussen twee personen van hetzelfde geslacht in zijn nationale recht op te nemen.

In zaak **C-448/23 Commissie/Polen** oordeelde het Hof dat het Poolse grondwettelijke hof meerdere fundamentele beginselen van het Unierecht

heeft geschonden (waaronder het beginsel van voorrang van Unierecht), omdat dat hof meermaals had geoordeeld dat de Poolse grondwet prevaleert boven het Unierecht. Het Hof oordeelde bovendien dat het Poolse grondwettelijk hof geen onafhankelijk en onpartijdig gerecht is vanwege ernstige onregelmatigheden bij de benoeming van drie rechters en de president van dat hof.

Het Hof heeft daarnaast in 2025 meerdere uitspraken gedaan op strafrechtelijk gebied, bijvoorbeeld in zaken die betrekking hadden op het Europees aanhoudingsbevel en het Europees onderzoeksbevel. Een van deze zaken is **C-305/22 C.J.**, waarin het Hof duidelijkheid geeft over de samenloop van Kaderbesluit 2002/584 en Kaderbesluit 2008/909 over de erkenning en tenuitvoerlegging van strafrechtelijke vonnissen. Het Hof oordeelt dat een rechterlijke autoriteit de uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel niet kan weigeren om zelf uitvoering te geven aan de straf zonder dat de lidstaat die dat bevel heeft uitgevaardigd daarvoor toestemming geeft.

| 15 |

Een uitspraak van het Hof die van belang is voor het Nederlandse beleid en regelgeving op het gebied van de circulaire economie, is zaak **C-254/23 InterZero**, over de Kaderrichtlijn Afvalstoffen. Deze zaak ging over de collectieve uitvoering van verplichtingen op het gebied van inzameling en verwerking van afval op grond van deze richtlijn. Het Hof oordeelde dat hiervoor, onder voorwaarden, een enkele producentenorganisatie mag worden aangewezen waardoor een monopoliesituatie ontstaat. Die beperking van de mededinging kan worden gerechtvaardigd met het oog op efficiënt afvalbeheer en de bescherming van het milieu en de volksgezondheid.

Een laatste zaak die hier wordt genoemd is zaak **T-690/24 Kolinsen**. Deze zaak is de eerste waarin het Gerecht – dat sinds september 2024 naast het Hof bevoegd is in prejudiciële zaken op bepaalde terreinen – antwoord geeft op prejudiciële vragen vanuit Nederland (gerechtshof ‘s-Hertogenbosch). Het ging, kort gezegd, over onregelmatigheden bij overbrenging van goederen onder een bepaalde douaneregeling en de vraag welke lidstaat accijnzen mag heffen. Het Gerecht oordeelde dat de lidstaat van aankomst (Nederland) mag heffen, omdat daar de onregelmatigheid werd geconstateerd.

Tot slot

Vermeldenswaardig in dit jaarbericht is nog dat het Hof in 2025 daadwerkelijk is begonnen met de openbaarmaking van schriftelijke opmerkingen van partijen in prejudiciële zaken. De schriftelijke opmerkingen komen beschikbaar op curia.eu ongeveer drie maanden nadat uitspraak is gedaan in een zaak, tenzij de betrokken partij bezwaar heeft gemaakt tegen de openbaarmaking van zijn opmerkingen. In de ICER-H is voor openbaarmaking van schriftelijke opmerkingen van de Nederlandse regering de volgende lijn bepaald. In principe kunnen de schriftelijke opmerkingen in een zaak openbaar worden gemaakt. Een uitzondering wordt gemaakt wanneer de zaak afkomstig is van een Nederlandse rechter en de zaak, na de uitspraak van het Hof of Gerecht, nationaal wordt voortgezet. In dat geval maakt Nederland bezwaar bij het Hof, voor zolang de nationale procedure nog loopt. Wat betreft schriftelijke opmerkingen in prejudiciële zaken die afkomstig zijn uit andere lidstaten wordt alleen bezwaar gemaakt indien het onderwerp raakt aan een zaak die ook in Nederland nog onder de rechter is. Met dit beleid wordt aangesloten bij het algemene transparantiebeginsel waar Nederland, ook binnen de EU, aan hecht, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de belangen van de Nederlandse autoriteiten in lopende rechtszaken in Nederland.

Bijlage 1

**In 2025 afgedane zaken met
Nederlandse inbreng**

Deze bijlage bevat een overzicht van alle zaken waarin de Europese hoven in 2025 uitspraak hebben gedaan en waarbij de Nederlandse regering een inbreng heeft gehad. Ook wordt het onderwerp van de zaak en het departement dat bij de zaak betrokken is geweest weergegeven. Aan de hand van stoplichtkleuren wordt aangegeven in hoeverre de uitspraak overeenstemt met de Nederlandse inbreng (groen = gevolgd, oranje = deels gevolgd, rood = niet gevolgd).

Het Hof

	Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord	Dept.	
1	<u>C-647/21 en C-648/21</u>	D.K. e.a.	Onafhankelijkheid van de rechter	BZ, BZK, JenV	
2	<u>C-203/22</u>	Dun and Bradstreet Austria	Bescherming van persoonsgegevens	EZK	
3	<u>C-225/22*</u>	C-225/22 AW „T”	Onafhankelijkheid van de rechter	BZ, BZK, JenV	
4	<u>C-241/22</u>	DX	Bescherming van persoonsgegevens	JenV	d
5	<u>C-305/22*</u>	C.J.	Strafrecht	JenV	
6	<u>C-763/22*</u>	Procureur de la Republique	Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht	JenV	
7	<u>C-44/23 P</u>	PKK / Raad en Commissie	Sancties	BZ	
8	<u>C-57/23*</u>	Policejní presidium	Bescherming van persoonsgegevens	JenV	
9	<u>C-71/23 P</u>	Frankrijk / CWS Powder Coatings	Voedsel en warenregelgeving	VWS	
10	<u>C-137/23</u>	Alsen	Accijns	FIN	
11	<u>C-158/23*</u>	Keren	Inburgering	AenM, SZW	
12	<u>C-213/23</u>	Commissie / Nederland	Inbreukprocedure, niet tijdig omzetten richtlijn	BZK	
13	<u>C-217/23</u>	Laghman	Asiel en Migratie	AenM	

	Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord	Dept.	
14	<u>C-247/23</u>	Deldits	Bescherming van persoonsgegevens	BZ, JenV, OCW	
15	<u>C-254/23</u>	INTERZERO e.a.	Natuur en Milieu	IenW	
16	<u>C-292/23*</u>	Parquet européen	Europees Openbaar Ministerie	JenV	
17	<u>C-353/23 P</u>	Nouryon Performance Formulations BV / Commissie e.a.	Volksgezondheid, REACH	IenW	
18	<u>C-448/23*</u>	Commissie / Polen	Rechtsstaat	BZ, JenV	
19	<u>C-538/23</u>	ÖBB-Infrastruktur et WESTBahn Management	Spoorwegvervoer	IenW	
20	<u>C-583/23</u>	Delda	Europees onderzoeksbevel	JenV	
21	<u>C-600/23*</u>	Royal Football Club Seraing	Verenigbaarheid arbitrage vonnis	BZ, EZK, JenV, VWS	
22	<u>C-656/23</u>	Karaman	Asiel en Migratie	AenM	d
23	<u>C-662/23</u>	Zimir	Asiel en Migratie	AenM	
24	<u>C-674/23</u>	AEON NEPREMIČNINE e.a.	Courtagebeperkingen	EZK	
25	<u>C-713/23</u>	Wojewoda Mazowiecki	Gelijke behandeling	BZK, JenV, OCW	
26	<u>C-717/23*</u>	Bundesminister für Gesundheit	Tabak	VWS	
27	<u>C-790/23</u>	Qassioun	Asiel en migratie	AenM	
28	<u>C-795/23</u>	Konektra	Auteursrecht	JenV	
29	<u>C-5/24</u>	Pauni	Discriminatie	SZW	
30	<u>C-34/24*</u>	Stichting Right to Consumer Justice et Stichting App Stores Claims	Bevoegde rechter bij collectieve schade-vergoedingsactie	JenV	
31	<u>C-59/24 P</u>	Nederland / EGBA	Staatssteun	JenV, EZK	

	Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord	Dept.	
32	<u>C-63/24</u>	Galte	Asiel en Migratie	AenM	
33	<u>C-115/24*</u>	Österreichische Zahnärztekammer	Gezondheidszorg	EZK, VWS	
34	<u>C-130/24</u>	Stadt Wuppertal	Asiel en Migratie	AenM	
35	<u>C-203/24</u>	Hakamp	Sociale zekerheid	SZW	
36	<u>C-284/24*</u>	Criminal Injuries Compensation Tribunal e.a.	Strafrecht	JenV	
37	<u>C-325/24</u>	Bissilli	Strafrecht	JenV	
38	<u>C-366/24</u>	Amazon EU	Vrij verkeer van vestiging	EZK	
39	<u>C-391/24</u>	Nolgers	Strafrecht	JenV	
40	<u>C-404/24</u>	Dimnev	Strafrecht	JenV	
41	<u>C-481/24</u>	E.	Handel	JenV	
42	<u>C-573/24</u>	NiZzA	Erkenning van buitenlandse opleidingen	EZK, VWS	n-o
43	<u>C-665/24</u>	Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport	Voedsel en warenregelgeving	VWS	
44	<u>C-758/24 en C-759/24 PPA*</u>	Alace e.a.	Asiel en Migratie	AenM	
45	<u>C-313/25 PPU</u>	Adrar	Asiel en Migratie	AenM	

Het Gerecht

	Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord	Dept.	
46	<u>T-771/20</u> <u>RENV</u>	KS en KD / Raad, Commissie en EDEO	Schadevordering, Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid	BZ, DEF	a
47	<u>T-9/23</u>	Koppers Denmark e.a. / Commissie	Biociden	IenW	
48	<u>T-265/23</u>	VDK / Commissie	Visserij	LVVN	
49	<u>T-102/23</u>	SBK Art / Raad	Sancties	BZ, EZK, FIN	
50	<u>T-573/23</u>	Positive Group / Raad	Sancties	BZ, EZK	
51	<u>T-148/24</u>	CW / Eurojust en Europol	Schadevordering, bescherming van persoonsgegevens	JenV	
52	<u>T-169/24</u>	PMC Vlissingen Netherlands / Commissie	Volksgesondheid	VWS	
53	<u>T-484/24</u>	FF / Eurojust en Europol	Schadevordering, bescherming van persoonsgegevens	JenV	
54	<u>T-506/24</u>	FL / Eurojust en Europol	Schadevordering, bescherming van persoonsgegevens	JenV	
55	<u>T-607/24</u>	SBK Art / Raad	Sancties	BZ, EZK, FIN	
56	<u>T-690/24</u>	Kolinsen	Accijns	FIN	

| 22 |

Het EVA-Hof

	Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord	Dept.	
57	<u>E-18/24</u>	Noorwegen / Greenpeace Nordic, Nature and Youth Norway	Natuur en Milieu	IenW	

- * Tevens opgenomen in de Selectie van belangrijke arresten 2025 van het Hof van Justitie

 Uitspraak is in lijn met de Nederlandse inbreng

 Uitspraak is deels in lijn met de Nederlandse inbreng

 Uitspraak is niet in lijn met de Nederlandse inbreng

- a Nederland was automatisch interveniënt vanuit eerdere betrokkenheid in de procedure, maar heeft niet actief deelgenomen in deze zaak voor het Gerecht.
- d De zaak is doorgehaald; het Hof kwam niet tot een inhoudelijke uitspraak, omdat de nationale rechter de prejudiciële vragen heeft ingetrokken.
- n-o Het Hof verklaarde de prejudiciële vragen niet-ontvankelijk en kwam niet tot een inhoudelijke beoordeling van die vragen.

Bijlage 2

**Aanhangige zaken per 1 juni 2026
waarin de Nederlandse regering
meedoet**

De bijlage bevat een overzicht van alle zaken waarin de Nederlandse regering meedoet en het onderwerp van de zaak.

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-82/23 P	Commissie / CWS Powder Coatings	Voedsel en warenregelgeving
C-748/23	Gekus	Rechtsstaat
T-1180/23	BW / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens
A-1/24	Adviesverzoek Commissie	Bevoegdheid van de Unie tot het sluiten van een luchtvervoersovereenkomst tussen Oman en de Unie en haar lidstaten
T-148/24	CW / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens
C-166/24 P	Commissie / Ryanair	Staatssteun
C-167/24 P	Commissie / Ryanair	Staatssteun
C-192/24 P	Air France-KLM en Société Air France / Ryanair	Staatssteun
C-193/24 P	Air France-KLM en Société Air France / Ryanair	Staatssteun
C-266/24 P	Commissie / Ryanair	Staatssteun
C-269/24 P	Koninklijke Luchtvaart Maatschappij / Ryanair	Staatssteun
T-284/24	Nuctech Warsaw en Nuctech Netherlands / Commissie	Interne markt
C-289/24 P	Société Air France en Air France-KLM / Ryanair	Staatssteun
C-377/24	Spanje / Parlement	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-378/24	Spanje / Parlement	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat
C-381/24	Italie / Parlement	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat
C-382/24	Italie / Parlement	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat
C-438/24	Erakond Eestimaa Rohelised	Kandidaatstelling voor de verkiezingen van het Europees Parlement
C-456/24	Halozyme	Aanvullende beschermingscertificaat voor geneesmiddelen
T-457/24	Hongarije / Raad en Comité van de Europese Vredesfaciliteit	GBVB
C-474/24	NADA Austria e.a.	Verwerking persoonsgegevens
C-478/24	Italie / Parlement	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat
C-479/24	Spanje / Parlement	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat
T-484/24	FF / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens
C-486/24	Hongarije / Parlement en Raad	Vrijheid van media
T-506/24	FL / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens
C-663/24	Streamz e.a.	Vrijheid van vestiging
C-802/24	Reibel	Sancties
C-813/24	Smartflats	Dienstenrichtlijn
C-829/24	Commissie / Hongarije	Hongaarse Soevereiniteitswet

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-830/24	Trivium Packaging Italy	Sociale zekerheid
C-842/24	DNO Yemen	Sancties
C-857/24	daa e.a.	Gemeenschappelijke regels voor de toewijzing van 'slots' op luchthavens
A-1/25	Adviesverzoek Commissie	Toetreding van de Unie tot het EVRM
C-7/25 en C-8/25	Ramadi e.a.	Asiel en Migratie
T-15/25	Nvidia / Commissie	Mededinging
E-25/25	AE and YM / The Icelandic State and Registers Iceland	Vrij verkeer van personen
C-33/25	Stichting Bloembollenkeuringsdienst	Landbouw
T-47/25	Nederland / Commissie (FresQ)	Landbouw
C-51/25	Betaal Garant	Betalingsdiensten
T-138/25	Hongarije / Commissie	Algemeen conditionaliteits-regime ter bescherming van de Uniebegroting
C-147/25	Inter Rao Lietuva	Sancties
C-157/25	Jas Forwarding Worldwide	Antidumping
C-172/25	Personal Sea Management	Sociaal beleid
C-203/25	Neo Group	Fiscale bepalingen
C-213/25	Commissie / Nederland	Inbreukprocedure, niet tijdig omzetten richtlijn inzake een regelgevend kader voor de overdracht en het beheer van niet-renderende kredietovereenkomsten door kredietinstellingen.
C-217/25	Wajir	Asiel en Migratie
C-218/25	Wompou	Asiel en Migratie

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-222/25	Rahapesu Andmebüroo	Bescherming persoonsgegevens
T-223/25	Emmentaler Switzerland / Commissie	Oorsprongsbenaming
C-244/25	Cabify España	Mededinging
C-249/25	Jilin	Asiel en Migratie
T-250/25	Ryanair en Malta air / Commissie	Staatssteun
C-271/25 en C-334/25	Autovici	Plaatsen overheidsopdracht
C-302/25	Desch-Drexler	Mededinging
C-309/25	Enefit Green en Utilitas Wind	Mededinging
C-329/25	SAS	Staatssteun
C-331/25	Menhoff	Sociale zekerheid
T-365/25	Infrastructure Services Luxembourg en Energia Termosolar/Commissie	Staatssteun
C-394/25	Volta	Asiel en Migratie
C-414/25	Sedrata	Asiel en Migratie
C-415/25	De Nederlandse Bank e.a.	Voorkoming witwassen van geld of terrorisme- financiering
C-442/25	SAS	Staatssteun
C-452/25 P	SBK Art / Raad	Sancties
C-469/25	Henssen	Asiel en Migratie
C-492/25	Ottman	Vrij verkeer van personen en werknemers
C-493/25	Bolring	Vrij verkeer van personen
C-494/25	Reintkamp	Vrij verkeer van personen en werknemers

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-506/25	Raukar-Gamulin e.a.	Justitiële samenwerking in strafzaken
C-523/25	Stichting Data Bescherming Nederland	Bescherming van persoonsgegevens
C-535/25 en C-537/25	Amazon Italia Logistica e.a.	Vrij verkeer van diensten
C-560/25	Parlement / Raad	SAFE
C-569/25	Alckler	Asiel en Migratie
C-575/25	Van Den Bosch Transport	Internationaal wegtransport
C-585/25	Freistaat Bayern	Erkenning beroepskwalificaties
C-595/25	Arriva Personenvervoer Nederland e.a.	Concessieverlening NS
C-628/25	ITA Airways	Sociaal beleid
C-635/25	Axpo Nordic	Sancties
C-671/25	Konya	Asiel en Migratie
C-675/25	Abrazov	Asiel en Migratie
C-701/25	Graudu sabiedriba	Erkenning en tenuitvoerlegging van een buitenlandse arbitrale uitspraak
C-706/25 en C-707/25	Comeri	Sluiten internationale overeenkomsten, protocol Italië – Albanië
C-733/25	Alpiq	Sancties
C-762/25	Foodinho	Interne markt voor postdiensten
C-770/25 P	Positive Group / Raad	Sancties
C-780/25	Desch-Drexler II	Mededinging
C-782/25 P	KD/Conseil e. a.	Eulex Kosovo

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-794/25	Stada Arzneimittel	Aanvullende beschermingscertificaat voor geneesmiddelen
C-800/25	Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	Voedsel- en warenregelgeving
C-804/25	Autorité de protection des données	Bescherming persoonsgegevens
C-816/25	Korventus	Voorschriften toelating op de weg
C-818/25	Sergas	Sociaal beleid
C-823/25	Commissie / Nederland	Inbreukprocedure concessieverlening NS
C-829/25 P	PMC Vlissingen Netherlands/ Commissie	Volksgezondheid
T-851/25	Roenes	BTW-richtlijn
T-875/25	Nederland / Commissie	Landbouwsubsidies
C-877/25	Organon	Geneesmiddelen
C-882/25	Heitenhuis	Asiel en Migratie
A-1/26	Adviesverzoek Parlement	Sluiting overeenkomst EU-Mercosur
C-15/26	Boehringer Ingelheim Vetmedica	Aanvullende beschermingscertificaat voor geneesmiddelen
T-28/26	Spanje / Commissie	Werving EU personeel uit specifieke lidstaat
C-32/26	Lodring	Asiel en Migratie
C-36/26	Giutacesi	Bevoegdheid bestuurders luchtvaartuigen
C-50/26	Samsung Electronics Benelux	Mededinging
C-66/26 P	SBK Art / Raad	Sancties

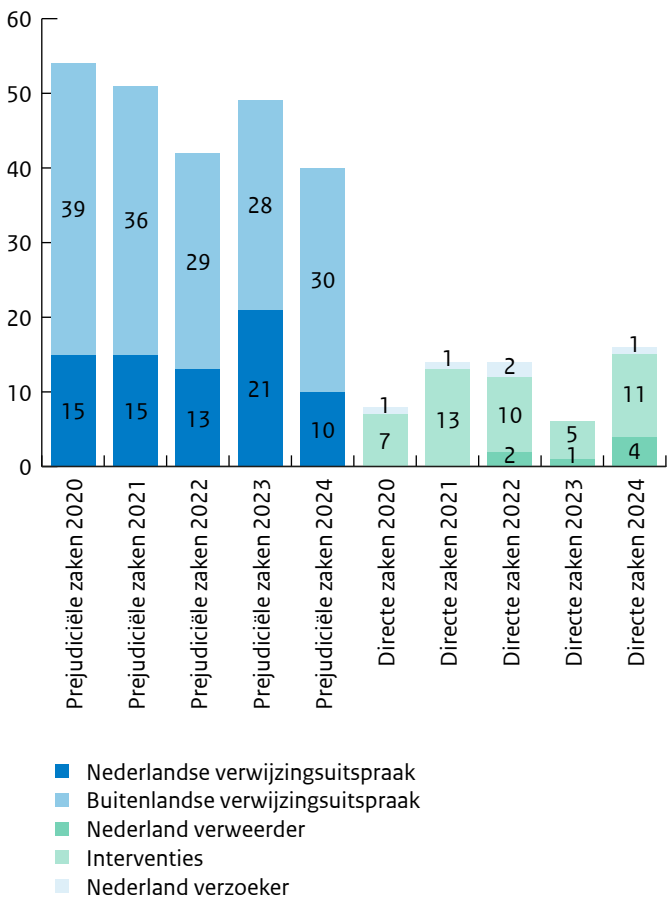
Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-73/26	Korgen	Opiumwet
C-125/26	Dremen	Asiel en Migratie
C-129/26	Rakoś	Wijziging geslacht in geboorteakte
T-150/26	Banque de Russie / Raad	Verordening betreffende noodmaatregelen i.v.m. acties van Rusland in de context van de aanvalsoorlog tegen Oekraïne
C-186/26	Hongarije / Raad	Verordening betreffende noodmaatregelen i.v.m. acties van Rusland in de context van de aanvalsoorlog tegen Oekraïne
C-161/26	Wimetz	Asiel en Migratie
C-182/26 (PPU)	Hardeker	Asiel en Migratie
C-188/26	Vereniging voor zakelijke B2B informatie	Databankenrichtlijn
C-216/26	Deutsche Rentenversicherung Bund	Sociale zekerheid
C-233/26	Katikov	Justitiële samenwerking in strafzaken
C-236/26	Manlov	Justitiële samenwerking in strafzaken
C-237/26	PMLP	Erkenning van huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht
C-240/26 P	GE / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens
C-250/26	Marnen	Voedsel en warenregelgeving
C-274/26 P	DG / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens

Zaaknummer	Zaaknaam	Trefwoord
C-275/26 P	Djchem Chemicals	Volksgezondheid
C-287/26	Bundesverband für Inkasso und Forderungsmanagement	Bescherming van persoonsgegevens
C-313/26	Momiert	Bescherming van persoonsgegevens
C-399/26 P	BW / Europol en Eurojust	Strafrecht, verwerking persoonsgegevens
C-404/26	Duloff	Asiel en Migratie
C-460/26 R	Polen / Raad	Sluiting overeenkomst EU-Mercosur
C-509/26	Commissie / Nederland	Inbreukprocedure, niet tijdig omzetten richtlijn
C-638/25	Lira	Vrij verkeer van diensten, grondrechten

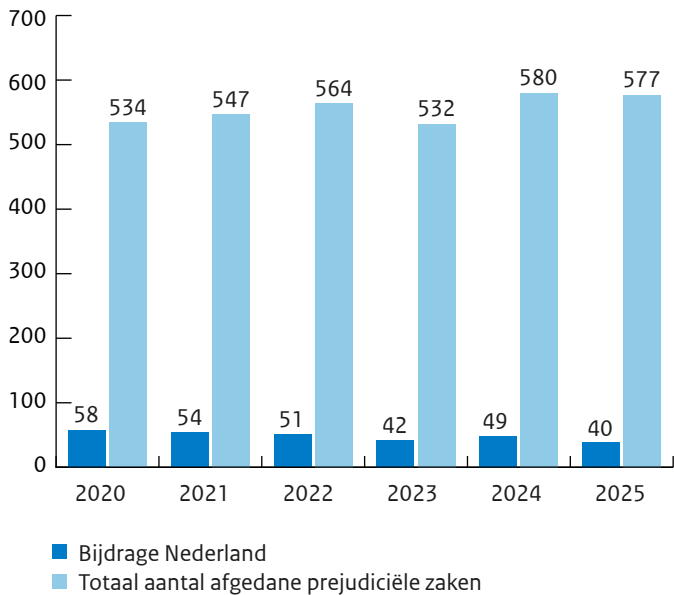
Bijlage 3

**Statistieken van de Nederlandse
inbreng bij het Hof van Justitie
en het Gerecht in 2025 en het
aantal aanhangig gemaakte
prejudiciële zaken**

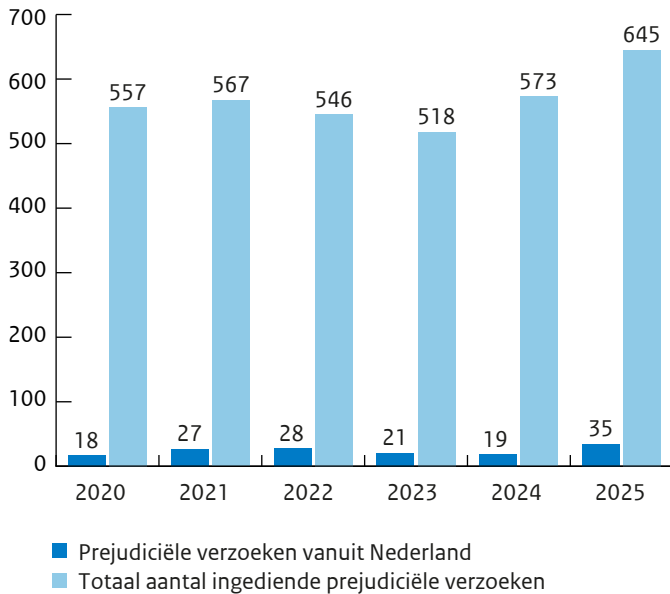
De eerste grafiek geeft het aantal zaken aan waarin uitspraak is gedaan door het Hof van Justitie en het Gerecht en waaraan de Nederlandse regering een bijdrage heeft geleverd.

De tweede grafiek toont de bijdrage van de Nederlandse regering in prejudiciële zaken bij het Hof van Justitie en het Gerecht ten opzichte van het totaal aantal prejudiciële zaken dat door het Hof van Justitie en het Gerecht is afgedaan.

De derde grafiek geeft het aantal prejudiciële verwijzingen weer die door Nederlandse rechters bij het Hof van Justitie en het Gerecht aanhangig zijn gemaakt en het totaal aantal aanhangig gemaakte prejudiciële zaken.

viezen | Asiel en Migratie | Associatieverdrag Turkije | Burgerschap | Burgerlijke en handelszaken – EEX-verordening | Douane | Externe betrekkingen

Deze brochure is een uitgave van:
Het ministerie van Buitenlandse Zaken
Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag
www.rijksoverheid.nl
© Buitenlandse Zaken | juni 2026
26405391

De foto op de voorpagina is afkomstig van
het Hof van Justitie.

TER BESLISSING

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M
Bescherming persoonlijke levenssfeer
R

Datum
29 juni 2026
Onze referentie
BZ2629803
Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Bijlage(n)
3

nota

Jaarbericht hof 2025

Aanleiding

Publicatie van jaarbericht 2025 van de procesvertegenwoordiging van de Nederlandse regering bij het Hof van Justitie van de EU en het Gerecht. U bent verantwoordelijk voor de procesvoering bij deze Europese hoven en biedt jaarlijks dit bericht aan.

Geadviseerd besluit

Ondertekening van begeleidende brieven (bijlage 1 en 2) aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, waarmee het jaarbericht 2025 (bijlage 3) wordt aangeboden. Het jaarbericht wordt vervolgens digitaal verspreid.

Kernpunten / Toelichting

- De rechtspraak van het EU-Hof en het Gerecht kan directe gevolgen hebben voor NL. Door een actieve deelname aan Europese hofzaken oefent NL invloed uit op de ontwikkeling van deze rechtspraak. DJZ/ER is verantwoordelijk voor de procesvoering bij de Europese hoven in Luxemburg.
- Het 20ste jaarbericht voor 2025 is klaar voor publicatie. Vanwege de taakstelling en de opdracht om rapportages efficiënter in te richten, is de opzet van het jaarbericht veranderd. Voorheen werden alle uitspraken waaraan NL deelnam en waarin uitspraak in het jaar van het jaarbericht waren gedaan kort samengevat. In jaarbericht 2025 wordt nu – naast een toelichting op hoe de interne besluitvorming tot deelname aan Europese zaken plaatsvindt – een aantal uitspraken er uitgelicht. Dat zijn uitspraken die op het beleid en regelgeving in NL van invloed zijn (geweest) en als belangwekkend worden aangemerkt en/of bijzondere media-aandacht hebben gekregen.
- Daarnaast geeft bijlage 1 een overzicht van alle zaken met NL betrokkenheid waarin in 2025 uitspraak is gedaan. Aan de hand van stoplichtkleuren is aangegeven in hoeverre de uitspraak overeenstemt met NL inbreng. In meerderheid van de zaken komt de uitspraak overeen met het door NL ingebrachte standpunt.
- Na verzending naar de Eerste en Tweede Kamer wordt het jaarbericht digitaal verstuurd aan onder meer de NL rechters bij de Europese hoven, de vakdepartementen, de rechterlijke macht en wetenschappers